

สภาพ ปัญหาการดำเนินงาน และแนวทางพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อ
การบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*

STATES PROBLEMS AND GUIDELINES FOR DEVELOPING THE
MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM OF EDUCATIONAL
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER UBON RATCHATHANI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ปรารธนา พงษ์สระพัง¹ และ เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม²

Prathana Pongsaphang¹ and Charoenwit Sompongtham²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻²Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: pigpotaram@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 2) เพื่อศึกษาปัญหา การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 67 คน ครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ จำนวน 57 คน รวม 118 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจจ์และมอร์แกน สุ่มแบบชั้นภูมิ ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 92 คน เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นแนวทางการพัฒนา มีผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 52 คน ครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ 40 คน รวม 92 คน

* Received 10 August 2025; Revised 27 August 2025; Accepted 1 September 2025

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพ การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และ 3. แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารพบว่า ด้านฮาร์ดแวร์ ควรมีการอัปเดตบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอและพร้อมใช้งาน ด้านซอฟต์แวร์ ควรมีแหล่งจัดเก็บข้อมูลที่นำไปอ้างอิงได้ ด้านบุคลากร ควรมีความรู้ด้านสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาควรมีขั้นตอนการเข้าถึง การจัดเก็บ และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อลดความคลาดเคลื่อน

คำสำคัญ: ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ, แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) To study the current implementation status of the Management Information System (MIS) in opportunity expansion schools under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. 2) To examine the problems in the implementation of information system management for the administration of opportunity expansion schools under the same office. The research population consisted of 67 school administrators and 57 teachers responsible for information systems, totaling 118 individuals. The sample size was determined using Krejcie & Morgan's (1970) table and selected through stratified random sampling, resulting in 92 respondents. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire, and the data were analyzed using percentage, mean, frequency, and standard deviation. 3) To propose guidelines for the development of information system management for the administration of opportunity expansion schools under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 2. Content analysis was conducted to derive development guidelines. The respondents for this part consisted of 52 school administrators and 40 teachers responsible for information systems, totaling 92 individuals.

The following results were found : 1) The current conditions of information system management, overall and in each aspect, were at a high level. 2) The problems in information system management, overall and in each aspect, were

at a moderate level. 3) The development guidelines indicated that, in terms of hardware, computer equipment should be upgraded and maintained to ensure adequacy and readiness for use; in terms of software, there should be a reliable data storage system for reference; in terms of personnel, regular training on information system knowledge should be provided; and schools should establish systematic procedures for data access, storage, and verification to minimize errors.

Keywords: Information Technology System, Development Guidelines for Information Systems, Opportunity School

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกของการสื่อสารไร้พรมแดนที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ ที่ส่งผลกระทบต่อทุกบริบทต่าง ๆ รวมไปถึงการศึกษาที่ทำให้เกิดการบริหารจัดการ การศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมไร้พรมแดนในศตวรรษที่ 21 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้จะ ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการปรับตัวเพื่อให้เท่าทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ด้วย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลอย่างรวดเร็ว (Digital Disruption) เป็นการเปลี่ยนแปลง สังคมไปสู่สังคมดิจิทัล (Digital Era) ส่งผลต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีแนวโน้มที่การจัดการศึกษาจะ เปลี่ยนไป โดยการเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสังคมและองค์กรภายนอก รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล การพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่ สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ระบบ สารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการช่วยวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงาน บริหารโรงเรียน โดยแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2565-2569) มุ่งเน้นการบริหารโรงเรียน จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บริหารการศึกษา เนื่องจาก กระบวนการวางแผนและตัดสินใจของผู้บริหารย่อมต้องใช้ระบบสารสนเทศเป็นหลักสำคัญของการ บริหารทุกขั้นตอน การพัฒนาการศึกษาจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับระบบ สารสนเทศที่ดีเป็นสำคัญ โดยระบบสารสนเทศที่ผู้บริหารนำไปใช้ต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันต่อเหตุการณ์ ตรงต่อความต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามาช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งกับ บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน แต่โรงเรียนยังเกิดปัญหาการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศในการ บริหารโรงเรียน และ ทุกหน่วยงานมีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกันซึ่งสามารถแยกเป็นรายด้านได้ทั้งหมด 4 ด้าน 1) ด้านการบริหารวิชาการ บุคลากรทางการศึกษามีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3 ในการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารงบประมาณ ขาดการจัดสรรงบประมาณที่นำมาสนับสนุนใน การจัดการระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ขาดบุคลากรที่ มีความรู้ ความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงขาดการวางแผนและพัฒนาระบบ 4) การบริหารงานทั่วไป ขาดการวางแผนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง การนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ และครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ โรงเรียนต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบ สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูล สารสนเทศได้ตลอดเวลา โดยผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

สภาพระบบสารสนเทศในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในปัจจุบัน ข้อมูลยังไม่มีการเชื่อมต่อกันอย่างเป็นระบบ รูปแบบการจำแนก การเก็บรวบรวม และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศยังไม่มี การใช้ระบบ คอมพิวเตอร์กันทั้งระบบ และปัญหาอีกส่วนหนึ่งคือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ล้าสมัย และไม่เพียงพอ รวมไปถึงการบริหารจัดการระบบสารสนเทศในโรงเรียนแต่ละแห่ง มีแนวทางปฏิบัติ แตกต่างกันทำให้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจึงไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2, 2567)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพ ปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศและแก้ไขปัญหาตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น อีกทั้งเพื่อเป็นข้อมูลช่วยประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศและเป็นแนวทางสำหรับองค์กรเพื่อวางแผนพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหา การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 49 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 67 คน ครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ จำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้น 118 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2, 2567)

1.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) โดยสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้ตัวอย่างรวมทั้งหมด 92 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 52 คน ครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยในองค์ประกอบของระบบสารสนเทศทั้ง 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ ที่ใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงเครื่องมือของ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อคำถามและสร้างแบบสอบถาม

3.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามโครงสร้างของเนื้อหาที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา การดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 และนำร่าง

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาสำนวนภาษาที่ใช้ความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสอบถามแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่แก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำ

3.4 นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา โดยให้ค่าคะแนน ดังนี้

ให้คะแนน	+1	ถ้าคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
ให้คะแนน	0	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
ให้คะแนน	-1	ถ้าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

3.5 คัดเลือกข้อคำถามที่ได้ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ หากข้อคำถามข้อใด ได้ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง ต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยก็จะตัดข้อคำถามนั้นทิ้งไป หรือหากข้อคำถามใดที่ผู้เชี่ยวชาญได้แก้ไขและให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะไว้ ผู้วิจัยจะทำการแก้ไขตามข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะนั้นมาใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบบสอบถามได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 ทุกข้อจึงใช้ได้จำนวน 23 ข้อ

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ ซึ่งไม่ใช่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 30 คน

3.7 นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ .95

3.8 ปรับปรุงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร

3.2 นำแบบสอบถาม Google form ด้วยช่องทางออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารและครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 49 แห่ง รวมทั้งสิ้น 92 คน

3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ปีการศึกษา 2567

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์สภาพ ปัญหา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S นำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

4.51–5.00 สภาพ ปัญหา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 สภาพ ปัญหา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 สภาพ ปัญหา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 สภาพ ปัญหา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 สภาพ ปัญหา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สภาพ ปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน ระดับปฏิบัติการ และอันดับที่ของสภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware) ด้านซอฟต์แวร์ (Software) ด้านข้อมูล (Data) ด้านบุคลากร (Peopleware) และด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

สภาพ ปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D$	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่ $N = 92$
--	------------------------	-------------------------------	-----------------	-----------------------

1) ด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware)	4.35	.63	มาก	1
2) ด้านซอฟต์แวร์ (Software)	4.13	.81	มาก	4
3) ด้านข้อมูล (Data)	4.28	.89	มาก	3
4) ด้านบุคลากร (Peopleware)	4.11	.87	มาก	5
5) ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)	4.33	.84	มาก	2
รวม	4.24	.52	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.24$, $S.D=.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านฮาร์ดแวร์ ($\bar{x}=4.35$, $S.D=.63$) รองลงมาคือ ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน ($\bar{x}=4.33$, $S.D=.84$) ด้านข้อมูล ($\bar{x}=4.28$, $S.D=.89$) ด้านซอฟต์แวร์ ($\bar{x}=4.13$, $S.D=.81$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านบุคลากร ($\bar{x}=4.11$, $S.D=.87$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพ ปัญหาการดำเนินงาน และแนวทางพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทำให้ทราบค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดและน้อยที่สุดของแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยมีผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 52 คน ครูผู้ดูแลระบบสารสนเทศ 40 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งผลการตอบแบบสอบถาม

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2		ความถี่ (f)
ด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware)		
1	สถานศึกษาควรการอัพเกรดหรือซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อยู่เสมอ	15
2	สถานศึกษาควรมีอุปกรณ์ที่หลากหลายเพียงพอกับการใช้งานและกิจกรรมการเรียนการสอน	8

3	สถานศึกษาควรมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีสภาพพร้อมใช้งาน	7
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2		ความถี่ (f)
ด้านซอฟต์แวร์ (Software)		
1	สถานศึกษาควรมีการอัปเดตซอฟต์แวร์ให้เป็นปัจจุบันเสมอ	13
2	สถานศึกษาควรมีซอฟต์แวร์ที่เพียงพอกับการใช้งาน	8
3	สถานศึกษาควรมีซอฟต์แวร์ที่สามารถรองรับการเชื่อมต่อสัญญาณ อินเทอร์เน็ตที่เป็นปัจจุบัน	5
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2		ความถี่ (f)
ด้านข้อมูล (Data)		
1	สถานศึกษาควรมีข้อมูลที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ต้นสังกัดได้	15
2	สถานศึกษาควรมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและทันสมัยเสมอ	14
3	สถานศึกษาควรมีแหล่งจัดเก็บข้อมูลที่สามารถนำไปอ้างอิงได้	11
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2		ความถี่ (f)
ด้านบุคลากร (Peopleware)		
1	สถานศึกษามีความเชี่ยวชาญในระบบสารสนเทศ	16
2	สถานศึกษาควรมีบุคลากรดูแลระบบสารสนเทศที่เพียงพอ	10
3	สถานศึกษาควรมีการอบรมให้ความรู้บุคลากรทางสารสนเทศอย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง	7
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2		ความถี่ (f)
ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)		

1	สถานศึกษาควรมีการประมวลผลของข้อมูลเพื่อช่วยลดเวลาการทำงานของผู้บริหารและครู	13
2	สถานศึกษาควรมีขั้นตอนการเข้าถึงระบบการจัดเก็บสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	8
3	สถานศึกษาควรมีขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อลด Human Error	7

อภิปรายผล

ขออภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านฮาร์ดแวร์ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ข้อมูล ซอฟต์แวร์ และบุคลากร ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดมีความพร้อมในด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบการบริหารจัดการสารสนเทศค่อนข้างสูง ซึ่งอาจเกิดจากการสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัดทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ และทรัพยากร ทำให้โรงเรียนมีความสามารถในการจัดหาอุปกรณ์ที่เพียงพอ มีความหลากหลาย และได้รับการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการจัดระบบงานที่มีมาตรฐานและขั้นตอนที่ชัดเจน ในส่วนของการบริหารจัดการข้อมูล พบว่ามีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนและตัดสินใจด้านการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้บริหารและบุคลากรมีทัศนคติที่ดีและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ระบบสารสนเทศ จึงส่งเสริมให้มีการนำระบบมาใช้ในการทำงานอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ต่อองค์กร ผลการวิจัยในลักษณะนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชรีดา บัณฐุกาภาณูจน์ (2559: 74) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนราชดำริ กรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพการจัดระบบสารสนเทศโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย เฟื่องวัน ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และรัชฎาพร งอยภูธร (2564) ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดนครพนม ซึ่งพบว่าสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 แม้สภาพการดำเนินงานโดยรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่จากการศึกษายังพบประเด็นปัญหาบางประการที่ควรพิจารณา ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเนื่องมาจากครูและเจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในการใช้ระบบสารสนเทศอย่างเต็มศักยภาพ รวมถึงภาระงานประจำที่มีจำนวนมาก ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการพัฒนาทักษะด้านนี้ 2) ด้าน

ซอฟต์แวร์และข้อมูล แม้อยู่ในระดับมาก แต่บางโรงเรียนยังประสบปัญหาการปรับปรุงและอัปเดตซอฟต์แวร์ให้เหมาะสมกับความต้องการ อีกทั้งระบบฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างสมบูรณ์ 3) ด้านงบประมาณและทรัพยากร แม้มีการสนับสนุนจากต้นสังกัด แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับโรงเรียนบางแห่ง โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีบริบทพื้นที่ชนบทซึ่งอาจประสบข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์หรือปรับปรุงระบบสารสนเทศที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง ประเด็นปัญหาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารยังต้องอาศัยการสนับสนุนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการบุคลากร เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานระบบอย่างเต็มที่

3. แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 1) ด้านบุคลากร ควรจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะการใช้ระบบสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหาร ตลอดจนสร้างแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการใช้ระบบสารสนเทศในทุกระดับของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศินี สุวรรณรัตน์ (2560). 2) ด้านซอฟต์แวร์และข้อมูล ควรพัฒนาระบบซอฟต์แวร์ที่มีความทันสมัย ใช้งานง่าย และตอบสนองต่อความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งได้อย่างแท้จริง รวมถึงจัดให้มีระบบบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน พร้อมทั้งจัดระบบสำรองและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้ได้มาตรฐาน 3) ด้านฮาร์ดแวร์และโครงสร้างพื้นฐาน ควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการจัดหาและบำรุงรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศให้พร้อมใช้งานและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน 4) ด้านการบริหารจัดการ ควรกำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้บริหารและบุคลากรใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจและพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาสภาพ ปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 รายงานและรายชื่อ จึงได้นำข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ละด้าน มาเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware) ผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษาการอัปเดตหรือซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อยู่สม่ำเสมอ ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการอัปเดตและซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ

ด้วยแผนดูแลเชิงป้องกัน ตรวจสอบ มีการบันทึกประวัติการใช้งานเพื่อวางแผนเปลี่ยนหรืออัปเดตอย่างคุ้มค่า ควรประเมินประสิทธิภาพของเครื่องและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาแต่ละแผนก จัดสรรงบประมาณเหมาะสม หรือขอรับการสนับสนุนจากภายนอก และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนในการดูแลรักษาและอบรมการใช้งาน เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ด้านซอฟต์แวร์ (Software) ผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษามีการอัปเดตซอฟต์แวร์ให้เป็นปัจจุบันเสมอ ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรส่งเสริมการอัปเดตซอฟต์แวร์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งระบบปฏิบัติการ โปรแกรมพื้นฐาน และซอฟต์แวร์เฉพาะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัย โดยกำหนดนโยบายและตารางอัปเดตชัดเจน ใช้ระบบจัดการแบบศูนย์กลาง เลือกใช้ซอฟต์แวร์ถูกลิขสิทธิ์หรือแบบเปิดเผย และส่งเสริมความรู้ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนเห็นความสำคัญของการอัปเดตอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านข้อมูล (Data) ผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษามีข้อมูลที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดได้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานต้นสังกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ระบบออนไลน์หรือ Cloud กำหนดชุดข้อมูลและสิทธิ์การเข้าถึงให้ชัดเจน ส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการและความปลอดภัยของข้อมูลแก่บุคลากร และปรับปรุงระบบให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านบุคลากร (Peopleware) ผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในระบบสารสนเทศ ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ โดยกำหนดนโยบายพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง จัดหาเจ้าหน้าที่เฉพาะทาง หรือประสานหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อสนับสนุนบุคลากร พร้อมจัดตั้งทีมเทคนิคดูแลระบบเครือข่าย ซอฟต์แวร์ และการใช้งานภายในโรงเรียน และส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทันและยั่งยืน

5. ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure) ผลการศึกษาที่พบว่า คือ สถานศึกษามีการประมวลผลของข้อมูลเพื่อช่วยลดเวลาการทำงานของผู้บริหารและครู ซึ่งมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางและใช้ซอฟต์แวร์ช่วยประมวลผลข้อมูลและจัดทำรายงานอัตโนมัติ เพื่อลดภาระงานซ้ำซ้อนของครูและผู้บริหาร ส่งเสริมการอบรมบุคลากรให้ใช้ระบบอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดให้มีผู้ดูแลระบบต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารและการสอนมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการ บริหารใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2 ที่หลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกศินี สุวรรณรัตน์. (2560). การพัฒนาศักยภาพครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ
ส่งเสริมการบริหารจัดการในโรงเรียน. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐชริดา บัณฑุกาญจน์. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดระบบสารสนเทศของ
โรงเรียนราชดำริกรุงเทพมหานครสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
ในวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). บริษัทสุวีริ ยาสาส์น จำกัด.
- วินัย เพ็งวัน ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และรัชฎาพร งอยภูธร. (2564). สภาพและปัญหาการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดนครพนม.
วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 9(35), 300-310.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 (2567). ข้อมูลสารสนเทศ
ประจำปีการศึกษา 2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
เขต 2. เรียกใช้เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <http://www.ubon2-ed.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). การบริหารระบบสารสนเทศ ภายใน
สถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกัน คุณภาพ
การศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <http://academic.obec.go.th/>.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.